nefytobulletin

nefyto bulletin - 2022/3

De oorlog in Oekraïne

ZELFVOORZIENENDHEID EU OPNIEUW ONDER DE AANDACHT

>>>

Precisie-toepassingen en de toelatings-beoordeling van gewasbescher-mingsmiddelen

>>>

Digitale gebruiks-voorschriften ondersteunen goede naleving

>>>

Agro E-label

NEFYTO BULLETIN –– MAART 2022
Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto. Nefyto – Dutch Crop Protection Association – behartigt belangen van bedrijven die chemische & biologische gewasbeschermingsmiddelen ontwikkelen voor de Nederlandse markt. Nefyto Bulletin verschijnt maandelijks in digitale vorm en ieder kwartaal in print. Aan- en afmelding voor een kosteloos abonnement kan via dit formulier.
REDACTIE Nefyto, Postbus 80523, 2508 GM Den Haag – nefyto@nefyto.nl – www.nefyto.nl – @nefytoNL
TEKST EN REALISATIE Fred Meijer Communicatie **ONTWERP EN LAY-OUT** Cyril Strijdonk Ontwerpburo, Gaanderen **FOTOGRAFIE** Agrifac, Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren, Fred Meijer

De oorlog in Oekraïne

ZELFVOORZIENENDHEID EU OPNIEUW ONDER DE AANDACHT

De oorlog in Oekraïne houdt de wereld in zijn greep. Zonder het menselijk leed en het risico op escalatie uit het oog te verliezen, zijn er ook andere zaken die zorgen baren. Zo is Oekraïne een belangrijke exporteur van voedsel en van grondstoffen voor voedsel en veevoer. En dan zijn er nog de sankties tegen Rusland en Belarus. Wat zijn de gevolgen voor de voedselvoorziening in Europa? En hoe gaan de gewasbeschermingsbedrijven om met deze situatie?

MEERTEN SMIT, VOORZITTER NEFYTO: 'Blijven leveren aan Oekraïense telers'

Meerten Smit, voorzitter Nefyto

"Alle het gaat om de levering van gewasbeschermingsmiddelen aan Oekraïne, Rusland en Belarus zitmet Nefyto het **standpunt** van onze koepelorganisatie CropLife Europe", zegt Nefyto-voorzitter Meerten Smit. "CropLife Europe schaart zich achter de doos de EU aangevoerden sancties en werkt daar volledig aan mee. Daarnaast spannen de gewasbeschermingsbedrijven zich in om de Oekraïense telers van de producten te voorzien die zij nodig hebben. CropLife Europe roept de EU op om actie te ondernemen om de handelsstroom naar Oekraïne op gang te kunnen houden, ook op logistiek vlak."

En als het gaat om levering van gewasbeschermingsmiddelen aan telers in Rusland en Belarus? "Ik solidariteit met de bevolking daar gaan daar leveringen door. Het is niet humaan om, door niet te leveren, bij ze drugs aan een voedselprobleem in deze landen. Laat staan aan hongersnood elders in de wereld."

Gevolgen voor de voedselvoorziening

Minister Staghouwer van LNV heeft op 30 maart de Tweede Kamer met **een brief** geïnformeerd over de gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor de voedselveiligheid en voedselzekerheid in Nederland en Europa. Daarin stelt hij dat de Nederlandse voedselvoorziening (sterk verweven met de van Europa) robuust is. We zijn niet afhankelijk van de graanproductie van Oekraïne en Rusland. Maar als het gaat om de impact van energie, veevoer (zoals soja, sonnebloemzade zaden (zoals koolzaad) en zonnebloemolie, leunen we sterk op deze regio. Daarvoor moet (al dan niet tijdelijk) aanvoer uit andere regio's worden gezocht.

De minister baseert zich hierbij op een recente **impact analyse** uitgevoerd door Wageningen Economic Research. "In deze analyse is gekeken naar de impact wereldwijd", zegt Meerten Smit. "Daarnat blijkt dat vooral landen als Egypte, India en Indonesië sterk afhankelijk zijn van graanimpact uit Oekraïne. De deze landen eentaat echt een probleem."

Gevolgen voor de Nederlandse landbouw

Wat zijn de gevolgen voor de Nederlandse (en Europese) landbouw? "De zijn nu al merkbaar", zegt Meerten Smit. "Energie was al duurder geworden en die is dan ook nog eens duurder. Met name daardoor is kunstmest sterk in prijs gestegen. Zo ook diesel, de belangrijkste brandstof voor de landbouw. Ook zaaizaad en gewasbeschermingsmiddelen zijn duurder geworden. Dat geldt tevens voor (de grondstoffen van) veevoer. Dat zal zonder twee effect hebben op de voedselprijzen."

En hoe zit het met de glastuinbouw, waarvoor de hoogte van de gasprijzen belangrijk is? "Ook daar kunnen de gevolgen groot zijn. Afhankelijk van de hoeftijd van afgesloten leveringscontracten voor gas, kan er toch een substantieel deel van de glastuinders in problemen komen als de gasprijs zo hoog blijft. Het zou kunnen dat, vanwege de kosten, een aantal glastuinders besluit om teeltzonder over te slaan. Hierdoor kan het bestaande tijtme in het aanbod (van bijvoorbeeld bunen geteelde tomaten in het zuiden van Europa en onder glas geteelde tomaten) verstoond raken."

Meerten Smit benadrukt hoe ingewikkeld het hier is voor de land- en tuinbouw om op snel veranderende omstandigheden in te spelen. "Aldeperwees na hun beurt kunnen er zomaar hun bouwplan omgooien. Bijvoorbeeld naar meer stikstofbindende gewassen, vanwege de dure kunstmest. Wat de landbouwer is strek geforoeden van retaties. Bovendien mist bijvoorbeeld ook zaaizaad van de alternatieve gewassen beschikbaar zijn."

Importtoleranties opnieuw bekijken

Als we landbouwproducten (voor humane consumptie en veevoer) uit andere landen moeten importeren, dient zich een ander problemen aan, meent Meerten Smit. op. "Dat betreft de residuen van gewasbeschermingsmiddelen die hier geen toelating hebben. Voor een deel van deze middelen zijn op Europees niveau importtoleranties (residuenmaxen) vastgesteld, om ze wel te kunnen importeren. Ook kan de situatie zich voordoen dat er geen importtoleranties zijn vastgesteld en dan geldt de detectiegrens als norm."

Dat middelen in Europa geen toelating hebben, wil niet zeggen dat residuen evenzo een definitie gewaarlijk zijn. "Sommige middelen zijn specifiek voor gewassen die hier in Europa niet geteeld worden. Dan is het ook niet zinvol om hier een toelating aan te vragen. De oorlog in Oekraïne kan aanleiding zijn om nog eens goed naar importtoleranties te kijken. Om zo, op een uitezaard verantwoorde manier, duurzaamheidsmaatregen weg te nemen en veilig voedsel beschikbaar te maken voor de regio. Daar is onze voedselzekerheid mee gediend."

'Farm to Fork': koers niet drastisch wijzigen, wel in ander licht'

Door de oorlog in Oekraïne zijn er steeds meer geluiden, ook vanuit de politiek, dat Europa meer zelfvoorzienend zou moeten zijn als het gaat om voedsel. "En daarmee zou je de Europese Farm to Fork strategie tegen het lijf moeten bunden", zegt Meerten Smit. "Met daarin doelstellingen als 50 procent minder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, 20 procent minder gebruik van kunstmest, en naar 25 procent biologisch landbouwareaal. Meerdere impact analyses geven aan dat door Farm to Fork de voedselproductie in Europa significant afneemt en wij meer afhankelijk werden van voedselimport."

Zo geeft een impact analyse van Wageningen UR (zie **artikel** in Nefyto Bulletin 21/9) aan dat er dan acht miljoen hectaar extra landbouwgrond buiten Europa nodig is.

"De Europese landbouwer zeker een transitie maken naar meer duurzaamheid", zegt Meerten Smit. "Daar staan wij als gewasbeschermingsbedrijven volledig achter en daar willen wij ook aan bijdragen. Maar we moeten goed beseffen wat de gevolgen zijn als we de Farm to Fork doorzetten: zonder deze belangrijke nuance aan te brengen. De koers van Farm to Fork hoeft niet 'op z'n kop'. Maar deze plannen kunnen wel in een andere licht te staan nu de oorlog in Oekraïne onze kwetsbaarheid laat zien ten aanzien van voedselzekerheid."

Zorgen over collega's

Alle bij Nefyto angesloten bedrijven zijn onbedeeld van internationale concerns. Met uitezaard ook verstrijnen in Oekraïne en Rusland. "De mensen bij de Nefyto- bedrijven maken zich goede zorgen over de collega's en hun gezinnen in het oorlogsgebied", zegt Meerten Smit. "Ik weet van meerdere bedrijven dat er actie is ondernomen om deze gezinnen in veiligheid te brengen. Ook bedrijven onderling helpen elkaarin geziinnen, zo hoor ik geboord. Er is veel solidariteit. En dan zijn er ook zorg collega's die gemobiliseerd zijn voor het Oekraïense leger, waar uitezaard ook zorgen over zijn."

En in Rusland? "Daar zie je dat de bedrijven aangeven zich te houden aan de sancties en aan alle wettelijke voorschriften die van toepassing zijn. Daarnaast proberen zij onder deze omstandigheden de voedselproductie op gang te houden."

CAROLINE EMMEN, NEDERLANDSE GRAANHANDEL: 'Pleidooi voor een tijdelijke uitzonderingsregel residuen'

Caroline Emmen, directeur van de Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren

Als vijfde productieland van graan verstedelijkt is Oekraïne een belangrijk graanland. Wat zorekt de Nederlandse graanhandel van de oorlog? En wat kunnen de effecten zijn op de lange termijn? We praten hierover met Caroline Emmen, directeur van de Koninklijke Vereniging **Het Comité van Graanhandelaren**. "Als het gaat om graan, zijn vooral tarwe en maïs uit Oekraïne belangrijk voor onze handel. Daarvan is met name maïs van belang. Dat gaat een maïs die niet genetisch gemodificeerd is, want die mag de EU niet importeren. Het is nog een uitdaging om dergelijke maïs elders in de wereld te vinden en dan te importeren."

De tarwe uit Oekraïne is vooral baktarwe. Deze tarwe voldoet aan speciale eisen, zodat er goed brood van te bakken is. "Eis die kun je niet zomaar overal telen", merkt Caroline van Emmen op. De maïs is vooral bestemd voor veevoer.

De leveringsproblemen vanuit Oekraïne, mede doordat de havens aan de Zwarte Zee gesloten zijn, nopen Nederlandse graanhandelaren ons elders tarwe en maïs te zoeken. Dat is al eem uitdaging, maar er komt nog een probleem bij, begt Caroline Emmen uit. "Je zou minschien kunnen uitwijken naar bijvoorbeeld Noord- en Zuid- Amerika. Maar dan kopen we tegen de strikter Europese wetgeving aan ten aanzien van residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Voor bepaalde middelen die daar gebruikt werden, hebben we in de EU geen zogeheten importtolerantries vastgesteld. En dan geldt de detectiegrens als norm. Of onze eigen residuenmaxen (MRL's) zijn strenger dan de normen in die landen."

Deze grunen maar je dan niet importeren. "Wij hebben daarom aan het ministerie van LNV gevraagd om gebruik te maken van de uitzonderingsregel die de Europese Verordening voor gewasbeschermingsmiddelen aan lidstaten biedt voor noodsituaties. Uiteraard met de garantie van voedselveiligheid, dat staat buiten kijf. Onze Europese moederorganisatie Coceral probeert dit op Europees niveau af te stemmen, zodat er vrij verkeer voor deze graanen ontstaat in Europa, zo lang dat nodig is."

Het zou zomaar kunnen dat de tijd zelf dringt voor het mogen toepassen van de uitzonderingsregel, benadrukt Caroline Emmen. "Want er is een reele kans dat andere landen, bijvoorbeeld China, een voor zijn met het aankopen van partijen elders in de wereld."

De maïs uit Oekraïne is vooral bestemd voor veevoer. Deze sector kampt met sterk gestegen grondstoffenprijzen als gevolg van de oorlog. "De samenstelling van veevoer, onder meer het eiwitgehalte, hinteert heel zaaue. Ook hier ligt een lastige uitdaging om of elders maïs voedsam te halen of alternatieven te vinden."

Binnenkort zou het zaaiseizoen in Oekraïne moeten starten, dat slechts enkele weken duurt. "Daar ligt ook een probleem: er is teksat aan diesel, aan zaaizaad en aan mensekracht. En als er niet ingezaaid kan werden, minsen we een oogst. Ook is de tenag of wat er nu op tenag ligt land staat, geoogst kan worden."

Tot slot merkt Caroline Emmen op: "Een deel van onze leden zijn international ondernemingen, met vestigingen en collega's in Oekraïne. We weten dat het meremdeel van deze mensen zich in relatieve veiligheid bevindt. Maar of dat zo blijft, is onzeker. Dat is echt een zorg."

'We spannen ons in om de Oekraïense telers van de producten te voorzien die zij nodig hebben'

TERUG

Digitale gebruiksvoorschriften ondersteunen goede naleving

De NVWA signaleert dat voorschriften voor het gebruik van gewasbescherming steeds complexer worden. Zij geeft aan dat dit een mogelijke reden is voor een verminderde naleving van deze voorschriften. De NVWA publiceerde onlangs de **studie** 'Gewasbescherming: Naleefmotieven van wet- en regelgeving bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in open teelten'. Daarin geven boeren en tuinders bijvoorbeeld aan dat de grote hoeveelheden tekst op het wettelijk gebruiksvoorschrift tot onduidelijkheden in de praktijk leiden.

Om de naleving in de praktijk te stimuleren, heeft Nefyto samen met **Fytostat** recent de gebruiksvoorschriften gedigitaliseerd. Deze voorschriften zijn per middel toegankelijk via de **app Agro E-label**. De digitale voorschriften zullen in de toekomst ook kunnen worden gebruikt voor nieuwe digitale oplossingen voor telers.
De app kan worden gedownload in de **Apple App Store** en de **Google Play Store**.

TERUG

Precisietoepassingen en de toelatingsbeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen

Precisietoepassingen van gewasbeschermingsmiddelen kunnen een rol spelen om risico's van gewasbeschermingsmiddelen (verder) terug te dringen. Daarmee bieden deze technieken een mogelijkheid om toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen in stand te houden.

Recent heeft Wageningen UR een **studie** afgerond naar precisietoepassingen van gewasbeschermingsmiddelen. Daarin definiëren de onderzoekers dat alleen sprake is van een precisietoepassing 'als er plaats-specifiek gemeten én beslist én uitgevoerd wordt'.

De onderzoekers onderscheiden drie vormen van precisietoepassing van gewasbeschermingsmiddelen:

• Variabele toepassing. Hierbij wordt het hele perceel behandeld, maar wordt de dosering per locatie aangepast aan de situatie ter plekke.
• Pleksgewijze toepassing. Hierbij wordt per locatie bepaald of toediening nodig is alvorens wel of niet toe te dienen.
• Hybride toepassing. Hierbij worden variabel en pleksgewijs gecombineerd.

De studie concludeert dat er kansen liggen om stappen te maken in het opnemen van precisietechnieken in de beoordelingsmethodieken voor de toelating van gewas-beschermingsmiddelen.

In het kader van het **Uitvoeringsprogramma** bij de **Toekomstvisie gewasbescherming 2030** zijn Nefyto en de Nefyto-bedrijven in gesprek met het Ctgb over hoe deze innovatieve technieken onderdeel kunnen worden van een toelating.

TERUG